

ŠKOFIJSKI LIST

93.

O tvarini za tretjo sinodo.

1.

Večino tvarine pripravljene za tretjo sinodo sem ponatisnil in poslal gospodom, da o njej razpravljajo in me na razne pomankljivosti opozorijo.

O tvarini v prvem zvezku sem prejel zapisnike in opazke iz vseh dekanij, razen iz ene; o tvarini v drugem zvezku je pa šest dekanij vojska prehitela, da niso več utegnile zbrati se na posvetovanje.

Mnogo opazk in predlogov je zares prav dobrih; uporabil sem jih in sem te dni tekst po njih popravil. Nekaj opazk je prav neznatnih; na te se nisem oziral. Splošne ocene pa posebno o navodilu za verski pouk majhnih otrok, so jako različne in si močno nasprotujejo.

Škoda, da sem moral sinodo odpovedati; bila bi jako zanimiva, ko bi se bilo o teh razlikah razpravljalo. Spisati vse in te ocene zopet oceniti pa ni mogoče. Le kratko naj omenim, kaj sem nameraval.

2.

Kaj sem nameraval z »navodilom staršem o verskem pouku majhnih otrok?« Otrok naj se vzgoji v strahu božjem. Zato naj se mu polagoma vzbuja temno spoznanje verskih resnic. Pač ni mogoče, da bi jih umeval otrok že ob času, preden začne v šolo hoditi; tudi ni mogoče, da bi na stavljenja vprašanja sistematično odgovarjal. Vendar naj se nekako zaveda, da je Bog, ki ga moramo ubogati; da se Bog ne sme žaliti, da je Sin božji na svet prišel, trpel in umrl.

Tekom leta imamo tako lepe praznike. Kako pomembno je za vzgojo in koliko veselja bo otrok užival, ako se toliko pouči, da se mu vsaj dozdeva, kaj prazniki pomenijo.

V hiši se moli. Polagoma naj tudi otrok moli. V petem, šestem letu naj bi še z odraslimi molil. Sliši pa očenaš, češčenomarijo, rožni venec,

angelovo oznanjenje. Teh molitev se mora otrok naučiti, da more moliti. No, ali naj se pa samo besede nauči, katere kar mehanično izgovarja? Potem bo pa vse življenje tako brezmiselno molil. Koliko veselje za otroka, ako se prav polagoma moliti nauči in se mu vse obrazloži. Otrok ne bo molitev umeval, vendar nekako svetilo se mu bo pa vendarle v umu in žarelo v srcu.

Zraven pridejo že temeljne resnice, zapovedi božje in cerkvene. Ko pridejo otroci v šolo, jih navadno znajo; toda kako? Ali ni bolj vzgojno, ako se jih otrok v petem, šestem letu polagoma nauči in sicer tako, da se mu primerno razlože, pa se mu vsaj nekako dozdeva, kaj zahtevajo.

In ali se ne bo otroku um polagoma vse bolj razvijal, ako ga mati koj s početka dušnega življenja primerno in premišljeno poučuje? Ako postopa otroku primerno od drugega leta dalje, se bodo otroku nauki vedno bolj jasni zdeli, umsko spoznanje bo napredovalo. Koliko je otrok, ki pridejo v šolo popolnoma zabiti tudi zato, ker so doma kar sami sebi pripuščeni, pa se jim um ne razvija.

Torej um se bo razvijal, pa tudi volja? O kako jo bo prevzemal strah božji, kako ljubezen do Boga, kako spoštovanje staršev, ker bodo prvi utiski vanjo tako lepi, tako plemeniti, tako vzvišeni; vsaj bo mati pri pouku tako sveta čuvstva vedno vzbujevala!

Poučevanje ni šolsko, ne traja dolgo, ne podaja otroku obenem mnogo tvarine. Mati bo poučevala v nedeljo, zimske dolge večere, mimogrede med delom ali druge čase; poučevala bo kakih 10 do 15 minut; nič ne bo »katehizirala«, izpraševala; le kako besedo bo otrok včasih povedal ali poprašal; iste resnice ali zgodbe se večkrat ponavljajo in zato vedno bolj spoznavajo.

Tako sem si jaz mislil. Da bi mati prav postopala, sem v tekstu večkrat na vse to opozoril. Začel sem z najbolj preprostim nauki, ki le par besedi obsegajo; vse je nazorno, vse navezano na to, kar otrok vidi, sliši, izkuša; od znanega se gre do neznanega; od začetnih resnic do bolj vzvišenih: kakor umski razvoj zahteva.

3.

Pouka o zakonu in onega za dorasle otroke bi ne bil napisal, ko bi me dolgoletna izkušnja ne bila naučila, kako je potreben in tudi, kako radi ga prejmo matere in otroci. V konferencah po sv. birmi sem marsikaj o tem povedal; druga sinoda je o tem razpravljala. Več mojih knjižic ima namen razbremeniti duhovnike in primerno dati pouk onim, ki ga potrebujejo. Nekaj uspeha sem dosegel. In kako čista je mladina dobro poučena!

Tudi iz zapisnika vidim, da se važnosti pouka marsikateri gospodje zavedajo. Toda težak je za duhovnika. Res! Sam sem trpel leta in leta skoraj smrtne muke, ko sem se zanj prizadeval. Tudi konference z dekanijsko duhovščino so mi bile večkrat skrajno nasprotno, toda »caritas Dei urget«: premagal sem se. Zaupam v previdnost božjo, da bo v pravem času seme s trudem zasejano vzraslo in stoteren sad rodilo.

Nauk napisan v tvarini za sinodo ima namen: duhovnike obvarovati dušnih bolečin, ko bi morali sami ustno ta nauk podajati in vendarle poskrbeti, da nauk prešine vse naše ljudstvo. Ostane pa veljavno navodilo »de confessione parvulorum«.

4.

O drugih tvarinah ni bilo posebno važnih prigovorov. Iz besedila ste spoznali, da sem odredbe sv. Očeta z neko posebno ljubeznijo razlagal. Kolikor bolj sem jih premišljeval, toliko bolj se mi je v duši danilo in izpregledaval sem, kako važni so in kako potrebni za naše razuzdane čase. Nikar se ne čudite, ako silim, naj se do pičice izpolnjuje in sicer, kar največ razmere po župnijah dopuščajo.

Srce me je gnalo, da sem o češčenju presvete Srca Jezusovega obsežno razpravljaj in podal točnih navodil, kako naj bi gospodje to pobožnost negovali sami in z vso vnemo negovali pri vernikih. Zato sem tudi o sadovih in milostih češčenja več napisal. Nauk podan bo lahko mnogim dal gradiva za lepe pridige.

O milostih sv. obhajila sem podal prav točen in utemeljen nauk. O sadovih sv. obhajila

naj bi se večkrat govorilo, da se ljudje tega bolj zavedajo in zato vedno bolj radi in vedno bolj pogostoma k mizi Gospodovi pristopajo. Naukov o tem je mnogo, toda prevečkrat dobim samo prazne besede, ki ničesar ne dokažejo. Hotel sem tej pomanjkljivosti pomagati.

Isto velja za pouk o milosti sv. birme, ki se le prevečkrat netočno, celo napačno razlagajo. Upam, da sem tako gospodom ustregel.

Kaj naj rečem o navodilih za pouk za prvo spoved, za prvo sveto obhajilo in za sveto birmo? Sam nisem z njimi popolnoma zadovoljen. Izpolnilo se je, kar sem gospodom o birmovanju večkrat omenil, namreč: laže je stvar presojevati, kakor pa dotično sam napraviti. Vendar pa upam, da bo navodilo gg. katehetom koristilo. Vedeli bodo, v kakem obsegu naj se nauk razlaga in prilično kako. Obravnava naj se gradivo tako, da se kar pripoveduje polagoma in v presledkih. Odstavek za odstavkom naj se z otroki ponovi. Vprašanja naj samo pomagajo, da otrok dalje pripoveduje. Stroga katehizacija v vprašanjih in odgovorih za te otroke ni umestna, ker zahteva preveč razmišljanja. Po teh nazorih je navodilo sestavljeno.

5.

Sinoda ni bila mogoča. Novi »codex iuris canonici« bo razglašen bržkone 1. 1916. Potem bo sinoda potrebna. Poprej je ne kaže sklicati. Ker je pa pripravljena tvarina jako važna, jo bom izdal pod naslovom: »Instructio pastoralis Labacensis«. Upam, da se ponatisne prihodnje leto. Izostal bo »važen pouk materam« (pg. lat. 2 sq., slov. 1—3) in pa pouk otrok ob času dozorelosti (pg. 51 sqq.). Naslov »Instructio« je še bolj primeren, ker je v tem gradivu mnogo poučevanja in malo naredb, sinoda pa mora bolj naredbe imeti.

Zraven tega bom pa še to-le naredil:

a) »Kratko navodilo staršem o verskem pouku« (pg. 3—40) bom dal ponatisniti posebej in bom zvezke poslal župnim uradom, naj jih razpečajo med matere in odrasla dekleta. Cena bo taka, da se bodo samo tiskovni stroški pokrili. — Župnike in kaplane prosim, da navodilo točno proučite ter je materam in odraslim dekletom, ki naj imajo knjižico v rokah, polagoma obrazložite. Neki g. župnik mi je pravil, da je dotično navodilo materam pri shodu čital in so ga silno rade poslušale. Iz zapisnika dekanije Šmarije posnamem, kako je odličen župnik navodilo pozdravil in je začel razlagati dekletom iz Marijine družbe, češ, kako se bo družinsko

življenje prenovilo, ako ta način vzgoje pride našim družinam »v kri in meso.« Poslal bom vsaki župniji na 100 duš pet iztiskov.

b) Na posebnih listkih bom dal natisniti »Važen pouk materam«, potem posebej »pouk dečkov o času dozorelosti« in »pouk deklic o času dozorelosti«. Cena bo taka, da se samo tiskovni stroški pokrijejo. Listke dobe župni uradi. Župnike nujno prosim, naj pouk materam dajo vsem zaročencem in vsaj mlajšim materam, pouk za dozorele otroke pa materam, ki imajo take otroke. Poslal bom vsaki župniji na 100 duš deset iztiskov.¹

¹ Katehez ne bom dal posebej natisniti, razen ako bi gospodje želeli.

Prepričan sem, da bom na ta način ustregel željam skoraj vseh gospodov. Naj dodam, da sem iz zanesljivih knjižic zdravniških posnel, kar je zdravniškega, tudi sem praktično izkusil, da je tako prav in res.

Ako se komu število iztiskov za njegovo župnijo dozdeva premajhno ali preveliko, naj mi to via decanatus do konca oktobra sporoči.

Sedaj pa izročim sebe, vse duhovnike in vse naše dušno-pastirsko delovanje presvetemu Srcu Jezusovemu in prečistemu Srcu Marijinemu.

V Ljubljani na praznik sv. Avgušтина dne 28. avgusta 1914.

† Anton Bonaventura,
knezoškof.

94.

Bera.

(Konec.)

Razsodba mora kajpada obsegati tudi pouk o prizivnih sredstvih. Tu veljajo določbe zakona o pravnih sredstvih iz leta 1896., drž. zak. št. 296.

O razsodbi je obvestiti poleg zavezancev vselej tudi cerkvenega predstojnika kot zastopnika berskega upravičenca, ter tudi njemu podeliti pravica do pritožbe.

Kar se tiče stroškov razprave (komisijski stroški, pričnine), prisoditi bi jih bilo po splošno veljavnih načelih onemu, ki je uradno postopanje povzročil in v čigar interesu se je izvedlo; v našem slučaju torej berskemu zavezancu, ki je za razdelitev bere zaprosil, oziroma jo s svojimi ugovori povzročil. Pri tem se utegne pripetiti, da ti stroški znatno presegajo bersko tangento, ki pride na dotičnega upravičenca. Zato bi bilo uvaževati, ali naj se ne odmerijo stroški berske razdelitve po ključu izračunanih tangent med vse, v razsodbi ugotovljene berske zavezance. Glede na tendenco, ki jo ima cela razdelitev, da razbremeni kolikor toliko dosedanjega berskega upravičenca, se morajo dosledno tudi stroški berske razdelitve, ki so v tem primeru le akcesorij berske dolžnosti, po zgornjem ključu razdeliti. Praksa ni stalna. Druga alternativa se mi zdi, čeprav obširnejša, vendar pravičnejša in milejša.

Od katerega časa naj velja razdelitev bere? Tu je upoštevati zgoraj pri »Časovni meji« (pod 4) podana izvajanja. Stari berski zavezanec se po razdelitvi bere znatno

razbremeni, zato pa je njegova dolžnost, da se kot gospodar za svoje pravice pravočasno porbriga. Če torej na župnikove ali cerkvenikove opomine kratkomalo ne odgovori ali ne navede vzrokov svojega kljubovanja, je sam kriv, da se na njegove, čeprav upravičene težnje toliko časa ne more ozirati, dokler jih sam berskemu upravičencu ali pa pristojnemu oblastvu ne prijavi. Takrat pridejo namreč tudi drugi prizadeti posestniki do tega, da se za celo zadevo zanimajo in svoje koristi varujejo. Da bi se pa ti posestniki v razdelilni razsodbi kar kratkomalo pritegnili k plačevanju bere za tista leta, v katerih se ni niti upravičenec niti zavezanec brigal za ureditev bere in v katerih o kakem razdelilnem postopanju sploh še ni bilo govora, to se mi zdi neopravičeno. Plačevanje bere za ta leta je zgolj zadeva med berskim upravičencem in starim berskim zavezancem, ki naj se ločeno od razdelilnega postopanja dožene, kakor je že zgoraj v členu o oficioznosti postopanja omenjeno.

Kateri trenotek naj bo torej merodajen? Po dosedanjih izvajanjih le oni, v katerem je oblastvo potom javnega razglasa opozorilo prizadete posestnike na nameravano premembo v dosedanjem plačevanju bere. Dan javne razglasitve te uradne objave naj bo merilo za čas, od katerega naj velja moč razdelilnega odloka. Ker pa utegne od tega dne do dneva razsodbe preteči precej

časa, je pripisati razsodbi veljavo nele ex nunc, ampak ex tunc, od dneva objave razglasa. Taka ugotovitev ima tudi to za se, da oblastvo pospeši rešitev. Z odlaganjem razdelitve se utegnejo razmere vsled odprodaje, dedščin itd. znatno premeniti in oblastvo bi moralo vedno dopolnjevati razdelilni osnutek.

Kako je treba postopati, če se **po** pravomočni razdelitvi dogode take premembe, ali naj za vsako premembo oblastvo intervenira s posebnim odlokom, o tem je govor v nastopnem odstavku.

7. Izvršitev razdelilne razsodbe.

Pravomočna razdelilna razsodba ima, kakor vse razsodbe političnih oblastev, **moč politične izvršbe**.

Vprašanje pa je, kako naj se sicer (izven izvršbe) uredi plačevanje berskih tangent. Nekatera okrajna glavarstva so izterjevala tangente od dosedanjih (starih) berskih zavezancev na ta način, da so upravičencu, kakor doslej plačevali vso bero, da so se pa potem regresirali pri posestnikih, ki so bili v razsodbi navedeni, ali pa pred plačilom pobirali pri njih berske tangente. Ta praksa je zelo olajšala upravičencu in oblastvom delo, pripravila pa je starega zavezanca ob vse ugodnosti razdelitve, ker mu je naložila posle uradne eksekucije, ne da bi mu dala potrebno uradno oblast. Oficiozno izterjavanje od sosedov in vaščanov je dovedlo zadevnega berskega zavezanca čestokrat do tega, da je rajše celo izterjevanje berskih tangent opustil.

Ta praksa torej ni vzdržljiva, ker zastopa načelo ministrskega ukaza iz leta 1885., ki ga je upravno sodišče l. 1900. zavrglo in ker je v bistvu nasprotna tendenci celega razdelilnega postopanja, ki ima namen ustanoviti za vsakega prizadetega posestnika le tisti znesek stare bere, ki mu gre po meri (donosu) pridobljenega sveta. Za vse druge dele berske dajatve se mu ni treba več brigati.

Treba je torej spraviti razdeljeno bero v okvir dosedanjih berskih dajatev. V to svrho se poda navodilo cerkvenemu predstojniku že v razsodbi, da naj pripiše pri vfaranih posestnikih izračunjeno bersko tangento k drugim njihovim berskim dajatvam, toda ločeno, pri zunanjih (nevfaranih) posestnikih pa jo vpiše v posebne zaznamke.

Razdeljeno bero pobira torej berski upravičenec skupno z ostalo bero. Tako bodo pla-

čevali vfarani posestniki razdeljeno bero (navadno v denarju) z bero svojega posestva vred, in ne bo nobenih težav in posebnih stroškov, zunanji posestniki pa bodo denar ali sami prinesli ali po pošti poslali.

Koder bi se posestniki upirali ali bi odlašali plačevanje pravomočno razdeljene bere, naj se cerkveni predstojnik obrne na politično oblastvo za izvršilno izterjanje. Na posestnikov ugovor, da se je del, od katerega plačuje bersko tangento, že po pravomočni razdelitvi odprodal, naj se z izvršilom počaka, berska tangenta pa po ugotovitvi dejanskega stana provizorno podpiše na novega lastnika dotične parcele. Toda to bodi le izjema. Ako bi pa moralo okrajno glavarstvo po pravomočni berski razdelitvi zaradi vsake premembe na novo posredovati, bi to povzročilo neprimerno mnogo dela, na drugi strani pa je za redno poslovanje potrebno, da odgovarja razdelitev vedno dejanskim razmeram. Iz tega sledi, da je treba stalne razvidnosti glede berske razdelitve. Razvidnost imej lokalna oblast: županstvo v sporazumu s cerkvenim predstojnikom, kakor je že v mnogih krajih običajno. Vse premembe, ki se izvrše med letom v stanju zadevnih parcel in njih lastnikov, naj se eventualno s pomočjo zemljiško-knjižnih in davčnih uradov natančno označijo. Mesec pred pobiranjem bere pa naj se ta seznam vpošlje okrajnemu glavarstvu v pogled in potrdilo.

Oblastvo se nato prepriča na podlagi uradnih poizvedb o resničnosti in pravilnosti označenih sprememb, jih, če treba popravi in tako popravljene sezname vrne županstvu in berskemu upravičencu. Da se izogne poprejšnjim ugovorom med pobiranjem bere, bi kazalo, da se ta dopolnjeni in popravljene sezname od županstva na običajen način javno razglasi in v njem pozovejo vsi oni, katerih se tičejo premembe, da morebitne pomisleke in ugovore zoper spremenjeni razdelilni izkaz podado v gotovem roku pri županstvu. Podane ugovore naj v prvi vrsti županstvo v sporazumu s cerkvenim upravičencem pobota, če to ne gre, naj predloži izkaz okrajnemu glavarstvu, ki stvar končno uredi. Če ni bilo ugovorov, naj se izkaz hrani pri županstvu, prepis pa pošlje berskemu upravičencu in okrajnemu glavarstvu, pri katerem naj se vodi o vseh berskih razdelitvah nekak kataster.

Na ta način bode mogoče zagotoviti vrednost berske razdelitve in onemogočiti vedne spore in pritožbe, ki dandanes obtežujejo v enaki meri politična oblastva,

cerkvene upravičence in berske zavezance. Da pa je to zelo važna zadeva, vsaj na Kranjskem, je posneti iz tendence zadnje kranjske zakonodaje v zadevah berskega odkupa. Po smeri in razvoju dosedanjih sklepov deželnega zbora iz l. 1912. se sme sklepati, da se bo možnost odkupa bere znatno omejila in da bo torej bera ostala vsaj za dogleden čas v veljavi.

Za ta slučaj pa je oblastvena ureditev berskih vprašanj neizogibna in želeli bi bilo, da bi poklicani, zakonodajni in upravni činitelji v obliki izvršilne naredbe k novemu berskemu zakonu uredili ne samo vprašanja o odkupu bere, ampak ves obširni kompleks vprašanj, ki se tičejo obstoječe bere, katerih pretežna važnost v političnem uradovanju pokazati in pojasniti, je bil smoter te razprave.

95.

Izplačevanje pokojninskih in preskrbovalninskih užitkov potom poštno-hranilnega urada.

K objavam v Škof. Listu 1910, 30 in 1912, 52 sporoča c. kr. deželna vlada za Kranjsko z dopisom z dne 5. avgusta 1914, št. 23.839, semkaj:

Nach § 3 der Ministerialverordnung vom 5. Juni 1909, R.-G.-Bl. Nr. 85, betreffend Vorschriften zur Verhütung ungebührlicher Auszahlungen von Versorgungsgenüssen, haben die mit der Matrikenführung betrauten Organe anlässlich der in ihrem Sprengel sich ergebenden Todesfälle und Trauungen nach Maßgabe der Lebensstellung des oder der Verstorbenen, beziehungsweise der Braut, zu erheben, ob die verstorbene Partei, beziehungsweise die Braut mit einem staatlichen Versorgungsgenusse beteiligt war. Im bejahenden Falle ist der mit Rücksicht auf den Wohnort, und insoferne dieser nicht bekannt ist, den Sterbe-, bezw. Trauungsort zuständigen Zahlstelle und in jenen Ländern, in welchen die Auszahlung der Versorgungsgenüsse obligatorisch im Wege der k. k. Postsparkasse vollzogen wird, dem Rechnungsdepartement der zuständigen Finanzlandesbehörde (Krain: Finanzdirektion in Laibach) die Anzeige zu erstatten. Die den Matrikenführern bisher obliegende Verpflichtung zur Anzeige derartiger Todes- und Verehelichungsfälle an die politische Behörde hat in Hinkunft zu entfallen.

Gemäß Absatz 3 des § 3 der zitierten Ministerialverordnung hat der Matrikenführer im Falle, wenn er zwar nicht feststellen kann, daß die Partei mit einem staatlichen Versorgungsgenusse beteiligt war, wenn jedoch die Vermutung hiefür besteht, diesen Umstand der nach dem Sterbeorte der Partei oder dem Wohn-

orte der Braut zuständigen Finanzlandesbehörde bekannt zu geben. Außerdem wäre es dem Matrikenführer auch unbenommen, in Fällen, in welchen ihm die Feststellung des Umstandes, ob eine verstorbene oder verehelichte Person mit einem staatlichen Versorgungsgenusse beteiligt war, etwaige Schwierigkeiten bereitet, die zuständige Polizei- oder politische Behörde um ihre Mitwirkung anzugehen und wäre es Sache dieser Behörden, die hienach erforderlichen Erhebungen zu pflegen.

Da laut Erlasses des k. k. Ministeriums des Innern vom 30. Juli 1914, Z. 6031 ex 1912, die Wahrnehmung gemacht wurde, daß die Matrikenführer der ihnen im Sinne der berufenen Vorschriften obliegenden Anzeigepflicht nur in vereinzelten Fällen nachkommen, beehrt sich die k. k. Landesregierung das hochwürdige fürstbischöfliche Ordinariat über den bezogenen Erlaß des k. k. Ministeriums des Innern und unter Bezugnahme auf die hierämtlichen Noten vom 4. Jänner 1911, Zl. 28.426, bezw. vom 10. Juli 1911, Zl. 14.091, einzuladen, den mit der Matrikenführung betrauten Organen die gewissenhafte Erfüllung der in Rede stehenden Anzeigepflicht einzuschärfen und sie darauf aufmerksam zu machen, daß sie im Sinne der bestehenden Normen bei Außerachtlassung dieser Anzeigepflicht hinsichtlich des dem Ärar eventuell erwachsenden Nachtheiles unter Umständen ersatzpflichtig wären.

Bei dieser Gelegenheit wird behufs Erinnerung der Matrikenführer auch darauf aufmerksam gemacht, daß die Letzteren im Sinne der vorzitierten hierämtlichen Noten auch ver-

pflichtet sind, in Hinkunft jeden Todesfall einer Person, welche mit einem für Rechnung des Heeresetats oder des Hofärars auszahlenden Militärversorgungs-gesellschaft betheiligt ist, der Pensionsliquidatur der

k. u. k. Intendantz des 2. Korps in Wien zur Anzeige zu bringen.

Čč. matični uradi naj pazijo, da bodo dotične slučaje vselej naznanili c. kr. finančnemu ravnateljstvu, oziroma drugi pristojni oblasti.

96.

Papež Benedikt XV.

Ko se je v Ljubljani zanesljivo zvedelo, da je bil 3. septembra 1914 izvoljen za papeža kardinal Giacomo della Chiesa, nadškof v Bologni, ki si je pridjal ime Benedikt XV., je presvetli g. knezoškof ljubljanski novega sv. očeta brzojavno pozdravil:

Summo Pontifici Benedicto

Romae, Vaticano.

Episcopus Labacensis una cum Capitulo, universo Clero et populo divinae Providentiae pro novo Pontifice gratias agit; illi tamquam Vicario Christi perfectam sinceramque promittit obedientiam nec non omnimodam adhaesionem;

pro Eiusdem sospitate et pro felici regimine Ecclesiae a Corde Jesu per Virginem Mariam uberrimam implorat opem divinam, petitque pro tota dioecesi apostolicam benedictionem.

† **Antonius Bonaventura,**
Episcopus.

Na to brzojavko je došel 6. septembra 1914 brzojaven odgovor v francoskem jeziku:

Sv. oče je radostno sprejel sinovsko čestitko, Vas zahvali zanjo in Vas iz vsega srca blagoslavlja hkrati z duhovščino in z verniki Vaše škofije.

Kardinal **Ferrata.**

97.

Decretum seu declaratio circa modum benedicendi quaedam devotionalia apostolica auctoritate.

Consuevit Apostolica Sedes in facultatibus concedendis, quae benedictionem respiciunt crucium, coronarum, numismatum, aliorumve devotionaliū, permittere ut sacerdotes delegati unico crucis signo utantur, nulla adhibita formula, nullis vestibis sacris, absque aliis caeremoniis; at pluries dubitantum est, utrum signum crucis toties peragendum sit, quot sunt res diversae benedicendae, vel diversae facultates quibus gaudet sacerdos, an quolibet in casu unicum generaliter signum sufficiat.

Et Ssmus D. N. D. Pius div. prov. Pp. X. in audientia R. P. D. Commissario S. Officii, feria V, di 18 maii, anno 1914, impertita, audito Emorum Patrum Inquisitorum generalium suffragio, feria IV praecedenti in ordinaria Congregatione

emisso, decernere et declarare dignatus est ut sequitur: „In benedicendis pluribus similibus aut diversis religionis obiectis, quae sacerdoti pluribus facultatibus munito, coniuncta vel commixta offeruntur, atque in ipsis, vigore diversarum facultatum, indulgentiis ditandis, sufficere unicum signum pro pluribus benedictionibus atque indulgentiarum abnexionibus. Et declaratio non extendatur ad metallica numismata scapularibus substituenda, de quibus in decreto S. Officii, dato die 16 decembris, anno 1910.“ Contrariis quibuscumque non obstantibus.

D. Card. Ferrata,
Secretarius.

L. † S.

Fr. Dom. M. Pasqualigo, O. P.,
Comm. G. lis. S. O.

98.

Različne opazke.

Fasije. Župni uradi se opozarjajo, da se morajo vse fasije župne duhovščine shraniti v arhivu. Fasije se ne smejo smatrati za osebne listine dotičnih duhovnikov, da bi smeli z njimi ravnati, kakor bi hoteli. Zato ne smeta župnik in kaplan fasije vzeti seboj, ampak jo morata pustiti nasledniku, torej v arhivu. Ako jo kdo rabi, naj si jo ogleda ali prepíše, izvornik pa se mora shraniti, da služi v pojasnilo tudi naslednikom.

Prestave. Čč. dekanjski uradi naj odhod oziroma dohod kaplanov nemudoma naznanijo ordinariatu, da more potem ta glede dotacijskega dopolnila potrebno ukreniti. To ni sama formalnost, ampak je bistveno potrebno, ker ordinariat ne more vedeti, kdaj se je izprememba izvršila in torej tudi ne more dalje poročati. Koliko nepotrebne dela bi se prihranilo pri ordinariatu in pri računskem oddelku c. kr. deželne vlade, ko bi se točno izpremembe naznanjevale.

Procesije in romanja so vsled naredbe skupnega ministrstva z dne 25. julija 1914 (državni zakon št. 158) za časa izrednega stanja dovoljena le z dovoljenjem politične instance prvega reda

(c. kr. okrajno glavarstvo, c. kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani).

V vojno poklicane osebe, ki nimajo stalne službe, naj v smislu razpisa c. kr. ministrstva za bogočastje in uk z dne 1. avgusta 1914, št. 2359 dobe zopet isto ali vsaj enakovredno službo, ko se povrnejo iz vojne.

Denarja vojakom na bojnem polju ni treba pošiljati, ker so z vsem potrebnim dovolj preskrbljeni. (Razpis c. kr. ministrstva za notranje posle z dne 3. septembra 1914, št. 11.468.)

Periodična poročila in izkaze za šematizem leto 1915. naj župni uradi do 15. oktobra 1914 pošljejo dekanjskim uradom, ki bodo razpreglednice za svoje dekanije sestavili. Naznanijo naj se zlasti vse izpremembe, n. pr. število duš pri zadnjem ljudskem štetju, izpremembe pri poštnih postajah, število šolskih razredov in vzporednic, strokovno-obrtnih nadaljevalnic, izpremembe glede šolskih nadzornikov in predsednikov krajnih šolskih svetov, število direktorijev in šematizmov. Kjer se ni nič izpremenilo, naj se sporoči, da ni izprememb. Tudi tako negativno poročilo je potrebno, da se po nepotrebnem ne čaka.

99.

Slovstvo.

Marija pomagaj na Brezju. Spisal P. Henrik Damiš, frančiškan. 1914. Založilo cerkveno predstojništvo na Brezju. Tiskala Katoliška tiskarna v Ljubljani. 8°, 40 strani. S 7 slikami. Cena broš. 30 h, vez. v platno 70 h.

Vsebina: A. Zgodovina in popis božje poti: 1. Začetek božje poti. 2. Razvoj romanja. 3. Nova cerkev. 4. Naselitev frančiškanov. 5. Marijino kronanje. 6. Marija — pomočnica. B. Kratke nabožne vaje: 1. Jutranja molitev. 2. Večerna mo-

litev. 3. Sveta maša. 4. Zakrament sv. pokore. 5. Obhajilne molitve. 6. Lavretanske litanije.

Taschenkalender und kirchlich-statistisches Jahrbuch für den katholischen Klerus deutscher Junge. 1915. Von Dr. K. A. Geiger. Manz. Regensburg. — V platno vez. 1'20 K.

Vsebina: Koledar. — Rimski stari koledar. Abecedni seznam svetnikov. Cerkev in biblijska veda od l. 1893 do 1913 (str. 93-144). Rimska kurija. Cerkvena hierarhija na Nemškem. v Švici, na Avstrijskem.

100.

Konkurzni razpis.

Razpisujejo se župnije: Stockendorf (Kočevska Planina) v semiški dekaniji Dobrova v dekaniji ljubljanske okolice in Studeno v postojnski dekaniji.

Prošnje za župnijo Stockendorf in Studeno naj se naslove na c. kr. dež. vlado za Kranjsko, za Dobrovo pa na stolni kapitelj ljubljanski.

Zadnji rok za vlaganje prošenj je 3. okt. 1914.

Škofijska kronika.

Umeščen je bil 1. septembra 1914 g. Ignacij Nadrah, uršulinski spiritual v Škofji Loki, na kanonikat cesarske ustanove pri ljubljanski stolnici.

Podeljena je župnija Krka gosp. Francu Vrhovcu, kaplanu pri Sv. Petru v Ljubljani.

V vojno službo sta bila poklicana kot c. in kr. vojna kurata, g. Rudolf Potočnik, kaplan v Mokronogu in g. Franc Nastran, kaplan na Trebelnem.

Imenovani so gg.: Martin Drolec, kaplan v Radovljici, za župnega upravitelja na Boh. Beli; Anton Komljanec, kaplan v Škocijanu pri Mokronogu, za prefekta v zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano; Jernej Kovič, kaplan v Šmartnem pri Litiji, za župnega upravitelja na Polšniku; Franc Hočevar, kaplan v Stopičah, za kurata na Ustju; Peter Likar, kaplan v Št. Jerneju, za župnega upravitelja na Gorah pri Idriji; Ivan Šesek, kaplan v Kočevju, za župnega upravitelja v Nemški Loki; Josip Šimenec, kaplan v Postojni, za prefekta v zavodu sv. Stanislava; Ivan Dežman, kaplan v Knežaku, za ekspozita v Harijah; dr. Franc Kimovec, valetudinarij, za stolnega kaplana v Ljubljani.

Premeščeni so bili gg. kaplani: Jakob Fatur od Sv. Križa pri Kostanjevici v Radovljico; Alojzij Lunder iz Boh. Srednje vasi na Boh. Bistrico; Jos. Klopčič s Trebelnega v

Kamnik; Jos. Muren iz Sostrega v Košano; Franc Nastran iz Borovnice na Trebelno; Matija Noč iz Horjulja v Borovnico; Franc Golob iz Moravč v Škocijan pri Mokronogu; Matej Vilfan iz Cerknice v Sodražico; Anton Gole iz Tržiča v Idrijo; Josip Rogelj iz Kostanjevice v Št. Jernej; Anton Črnugelj iz Črn. vrha pri Idriji v Stopiče; Hafner Jernej iz Vel. Lašč v Kranj; Franc Kovačič, kaplan v Loškem potoku, v Vel. Lašče; Franc Vidmar iz Senožeč v Knežak; Ignacij Obrstar iz Sodražice v Hinje; Mihael Perčič iz Sore v Križe pri Trziču.

Naselil se je g. Matija Kadunec, upokojeni župnik na Preloki, v Žužemberku.

Nameščeni so kot kaplani gg. semeniški duhovniki: Anton Gnidovec v Postojni; Alfonz Zavrl v Črnem vrhu nad Idrijo; Fr. Lovšin v Loškem potoku; Ivan Burnik pri Sv. Križu pri Kostanjevici; Ivan Pečkaj v Senožečah; Josip Poje v Sori; gg. novomašniki: Maksimilijan Stanonik v Kostanjevici; Anton Zalokar na Brezovici; Fr. Sušnik v Kočevju.

Izloči se s 1. januarjem 1915 vas Bistrica pri Trziču iz kriške župnije in pridruži župnji v Trziču z dovoljenjem c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 24. avgusta 1914, štev. 19.835 in kn. šk. ordinariata v Ljubljani z dne 29. avgusta 1914, štev. 4387.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dne 16. septembra 1914.

Vsebina: 93. O tvarini za tretjo sinodo. — 94. Bera. (Konec.) — 95. Izplačevanje pokojninskih in preskrbovalninskih užitkov potom poštno-hranilnega urada. — 96. Papež Benedikt XV. — 97. Decretum seu declaratio circa modum benedicendi quaedam devotionalia apostolica auctoritate. — 98. Različne opazke. — 99. Slostvo. — 100. Konkurni razpis. — 101. Škofijska kronika.
